

LAPSZEMLE

A svájci SELCEXPRESS 80. számában több írás szól arról a nagyszabású kiállításról, melyet 2010 márciusától láthatott a közönség Sachseln városban. A tárlat címe: Memento Mori volt és ezen Josef Burch gyűjteményéből mintegy 190 ilyen tárgyú

Gerard Gaudaen fametszete, XI (1975), 96×67

ex librist mutattak be. A csúcspont *Michel Fingesten* 13 lapból álló haláltánc-sorozata volt. Ezt a rézkarc-sorozatot a mester a háború előérzetétől gyötörtén Milánóban alkotta meg 1938-ban. Jelentőségének hangsúlyozására a képsort önállóan, külön teremben állították ki. Az esemény maradandó emléke az a pompás kiállítású katalógus, melyet Könyvespolc rovatunkban ismertetünk.

Az irodalombarátokat érdekelheti *W. Koch* írása, mely Albert Camus halálának 50. évfordulója alkalmára jelent meg. A szerző szól az író közkedvelt műveiről, így a *Pestis* címűről is. Felidézi azt a tragikus balesetet is, mely az autón Párizsba tartó író halálát okozta.

Gyűjtők számára fontos hír, hogy a *Manfred Neureiter* által 1998-ban kiadott *Exlibris-Művészlexikon* újabb, bővített kiadása látott napvilágot. A Berlinben megjelent A/4 formátumú kötet 497 oldalon mintegy 22 000 alkotó adatait tartalmazza. A paperback kötésű kiadványt a Business Verlag jelentette meg. Ára: 98,80 euro.

A SELCEXPRESS 81. számában tíz teljes oldalt tesz ki *Manfred Karasek* cikke, melyben a szerző a zene és az ex libris kapcsolatát elemzi saját gyűjteményének lapjai alapján. A mintegy 40 illusztrációt tartalmazó írásban elsőként a muzikusok portréját ábrázoló könyvjegyekről olvashatunk, majd a hangszerábrázolások következnek a lanttól a zongorán át a fuvoláig. Két magyar vonatkozású kép is szerepel itt. Az egyik *Szabó D.* „Mária könyve” c. lapja. A másik alkotója *Bagarus*

Zoltán. A lap Boros Edit részére készült és pianínón játszó (?) macskát ábrázol. – A nagy orosz író, Csehov 150 éve született. Egy cikk a róla emlékező négy könyvjegy képét közli.

Nem mindennapi eseményről számol be a BOEKMERK 32. száma, amikor ismerteti azt a két életmű-katalógust, mely *Kínában belga művészekről* jelent meg. A hazánkba is többször ellátogató *Frank Ivo Van Damme* 1954-től 2009-ig terjedő alkotói periódusában 457 fametszetet és 340 rézkarcot készített.

Frank Ivo van Damme rézmetszete, C2, Op. 27 (1988), 112×69

Frank Ivo van Damme rézmetszete, C2, Op. 28 (1988), 114×74

Az alkotásait összefoglaló katalógus 206 oldalas és 21×29 cm méretű. Ára 35 euro, melyhez még a postaköltség járul.

A másik belga művész, *Martin Baeyens* katalógusa hasonló méretű, 625 művének adatait tartalmazza az 1965-től 2009-ig terjedő időszakból. Ennek ára 30 euro+postaköltség. – A lap egy újabb nyomdai technikát is bemutat. A neve: Fotopolymer.

A *Néző•Pont* 33. füzetének záró soraiban a szerkesztő a következő számban ígéri számunkra mindig tanulságos exlibris-szemléjük közlését. Kárpótlásul ezúttal a kultúra sok más területéről kap tájékoztatást az olvasó. Érdeme a folyóiratnak, hogy számos esetben az ország keleti feléből olyan alkotók nevéét ülteti be a köztudatba, akik a főváros sajtójában nem szerepelnek. Tanulságos beszámoló olvasható itt a gyomaendrődi népballada-konferenciáról. Hasonló üde színfoltja a kiadványnak a szerkesztő egy további írása, mely megkapó képek kíséretében szól az erdélyi magyarság körében felvirágozott naiv szőnyegkép-műfajról.

A MITTEILUNGEN DER D.E.G. 2010/2. száma arról számol be, hogy a német egyesület ez évi találkozóját a Berlin melletti Erknerben rendezték meg, mintegy 200 résztvevővel. Beszámolójuk élményszerűségét fokozta az a közel 50 darabos fénykép-sorozat, mely a résztvevők egy-egy csoportjáról színes kivitelben készült. Tekintélyes számban szerepelnek a találkozón kézbe került grafikák is. A szépen illusztrált kiadványból megtudtuk, hogy a D.E.G. jövő évi találkozóját 2011 áprilisában rendezik meg Hardecke városban.

A KNIŽNÍ ZNAČKA 2/2010. számában köszönti a 85 esztendőes *Olga Čechova* művésznőt, akinek könyvillusztrációi országsszerre nagy népszerűségnek örvendenek. Egy további írás a 90 éves *Frantisek Dvořák* művészettörténészről szól, aki 35 művészettörténeti monográfia szerzője. Ugyanezt a tekintélyes kort érte meg *Mirko Riedl* is. A neves műgyűjtő grafikai gyűjteménye meghaladja a 17 000 darabot. Nem mindennapi kérdést vet fel Hradec Královéban rendezendő találkozó „logo”-jának (emblémájának) megtervezése. Egy cikkük szerint ezt a város egyik műemlék-palotájának homlokzatáról vették. Az ott látható, koronás fejű, fekvő kőoroszlán lesz a jelképe a gyűjtők említett összefogételének.

A MITTEILUNGEN DER Ö.E.G. augusztusi száma beszámolót közöl a 80 éves *Ottmar Premstaller* kiállításáról, melyet Pettenbachban rendeztek meg. Az eredetileg állatorvosként tevékenykedő művészről megemlíti az írás, hogy neve szinte szimbóluma lett a kisgrafika ügyének. Első lapját 1947-ben készítette. Műveinek száma mostanra meghaladja az 1200-at. Teljes alkotásjegyzéke most készül.

Tevékenységének másik súlypontja az 1964-ben alapított Szent György Nyomda volt. Ez a magánkiadó eddig mintegy 200 bibliofil művet jelentetett meg. Végül érdeklődésének harmadik területe a kisgrafikák gyűjtése. Ennek eredményes végzése érdekében saját nevére mintegy 500 lapot készíttetett. Tevékenységének elismerését jelentette, hogy tiszteletbeli elnöke lett az osztrák gyűjtők egyesületének.

Egy további cikk a VII. Európai Exlibris Kongresszusról emlékezik meg, melyet fél évszázaddal ezelőtt rendeztek meg Bécsben.

A L'EX-LIBRIS FRANÇAIS összevont 254-255. számának szinte teljes terjedelmét teszi ki *Féderic Kuhlmann* alkotásjegyzékének második, befejező része. Az első részről ez évi 1. számunk lapszemléjében adtunk hírt, egész oldalnyi képanyagot is közölve a nyugállományban lévő főiskolai professzor kisgrafikáiból. A most ismertetett szám a 177-től 345-ig terjedő számú kisgrafikák adatait tartalmazza, az eredeti színben nyomott lapok képeivel.

Figyelemreméltó írás *Francis Gueth* cikke, mely Kolmári mitológia címmel a város hírneves szülőiteit sorolja fel, Grünwaldtól Albert Schweizerig. Lapszemléjükhöz is sajátos módot választott francia testvérnapunk: Az európai exlibris-újságok címlapját közlik, kicsinyített formájú, színes képeken. Itt látható napunk korábbi két száma is.

A lapszám mellékleteként megkaptuk a folyóirat összevont tartalomjegyzékének IX. kötetét is. Ebben a 2006-tól 2009-ig tartó négy esztendő cikkei foglalták szerzőnkénti sorrendbe. Egy további felsorolás az ez időben a lapban szerepelt grafikusok nevét tartalmazza, az általuk készített kisgrafika adataival. A névsor szerint egy-egy kisgrafikát közöltek alábbi művészek: Drahos István, Fery Antal, Kékesi László, Nagy Árpád, Vén Zoltán, Vertel József. Horváth Hermina neve két ex libris-sel szerepel.

Új grafikai lap jelent meg Genovában ez év tavaszán, melynek első számát Ürmös Péter jóvoltából kaptuk kézhez. A negyedívnyi nagyságú, 36 oldalas olasz kiadvány az inPRESSION címet viseli és céljaul a grafika, és azon belül az ex libris szolgáltatát tűzte ki. Az előszót író *Gian Carlo Torre* szerint mindezt ideológiáktól mentesen, párbeszédés formában kíván-

ják gyakorolni. Tőle származik a lap első cikke is, melyben *Benvenuto Disertori* (1887-1969) életpályáját ismerteti. A milánói Brera akadémia egykori professzorának életművében 56 ex libris szerepel.

A következő cikküknek kétszeres magyar vonatkozása is van: *Rozsnyai Kálmán*ról szól és szerzője *Ürmös Péter*. „Az ex libris vagabundusa” (ez az írás címe) valóban kalandos életet élt. 1872-ben született Aradon. Festőnek készült, tanulmányait a Mintarajziskolában kezdte. Abbaahagyva ezt, színész lett, ennek során Londonban is eljut. Olyan neves angolokkal kerül kapcsolatba, mint Oscar Wilde és Walter Crane. Hazatérése után 1905-ben feleségül veszi Prielle Kornéliát. Itthon újságíró, hírlapszerkesztőként a képzőművészet nagy népszerűsítője lesz. Ex libris készítésével 1899 óta foglalkozik és ilyen alkotásainak száma 200 körül jár. Műveit az angol szecesszió eleganciája jellemzi. 1948-ban halt meg Nógrádverőcén. Cikkét olvasva egyetértünk a szerzővel, s „vagabundus” életműve részletesebb tanulmányozást is megérdemelne.

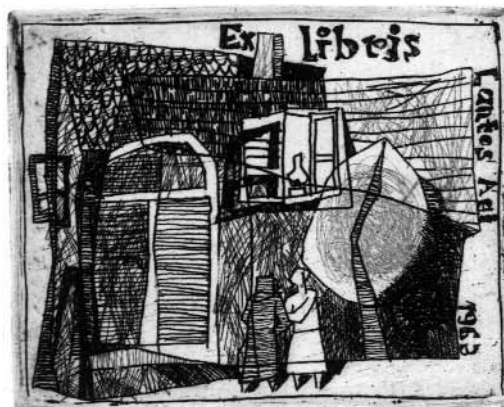
Ugyancsak az olasz lap adott helyet Andalúzia exlibris-társasága kimondhatatlan nevű elnöke írásában az Európa elrablását ábrázoló ex libriséről. Évszázadok óta kedvenc témája ez a képzőművészetnek. Jelentése változott időnként, hol a szerelmet, hol a szenvedélyt sugallta, de utalt már az európai civilizáció terjedésére is. A szép illusztrációk között *Vén Zoltán* lapunkban már közölt metszete is szerepel.

Egy további cikk *Remo Wolf* (1912-2009) különleges, „lost wood” technikával készült kisgrafikáiról szól. Az írásból megtudtuk, hogy a neves olasz grafikus már firenzei diákévei alatt megkedvelte az ex librist. Életműve többek között 785 fametszetű és 97 mélynyomású könyvjegyet tartalmaz. Az említett technikát X1 lapok felhasználásával gyakorolja, erős színeket alkalmaz, esetenként linó-applikációval.

Cristiano Beccaletto rövid írása a Mediterrán Exlibris Múzeumot mutatja be, mely 2004-ben jött létre, korábbi kiállítások anyagából. Maga a szerző vezeti ezt az intézményt, ahol már 14 kiállítást sikerült megrendeznie. A múzeumi anyag mintegy 4000 lapból áll, melynek tudományos feldolgozása folyamatban van. A látogatók az anyagba való betekintés mellett használhatják a múzeum 350 darabos szakkönyvtárát is.

A szlovén OBVESTILA 184. száma közli a tagok számára összeállított utolsó negyedévi programot. Ebben szerepel egy októberi kirándulás is, melyen Szentgotthárd nevezetességeit és az ott rendezendő ex libris kiállítást tekintik meg. A lapszámban közölt öt illusztráció közül egynek magyar vonatkozása van. Ez *Várkonyi Károly* fametszete, melyet Villon emlékére *dr. Kertész Dénes* részére készített.

Jurida Károly rézkarc, C3 (1963), 50×63
Jurida Károly 12 rézkarcot tartalmazó
mappája 3-as lapja